

Idrottsminnen

Nr 3 — September 2024

Juryns motivering: "Hälsingeguldet 1990 tilldelades Peter Olsson, Edsbyns IF, för följande idrottsprestationer: Seger i storslalomcupen i Europa, 5:a i den totala Europacupen och framstående insatser vid FIS-tävlingar i Sverige."

Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap

Kassörens ruta 2024 – nr. 3

Alla kan bli medlem i

HÄLSINGLANDS IDROTTSHISTORISKA SÄLLSKAP

Alla med sportintresse och ambition att ta del av, sprida och bevara Hälsinglands digra och intressanta idrotts-historia, hälsas varmt välkomna som medlem i HIHS.

Våra medlemsavgifter för 2024 är:

150;- **Enskild medlem**

250;- **Föreningar och klubbar**

350;- **Förbund, företag och kommuner**

Hur blir jag medlem i HIHS?

Medlemsavgiften betalas till vårt bankgiro 273-0133 eller via Swish 123 038 81 65.

Kom ihåg att uppge namn och adress

GLÖM EJ e-postadress.

Man kan även ansöka om medlemskap på vår hemsida:

www.HIHS.se

OBS! Bäste medlem, ett antal av Er har ännu **INTE BETALAT** medlemsavgiften för **2024**. Vid obetald medlemsavgift 30 september upphör medlemskapet och utskicken av Idrottsminnen.

Nya medlemmar sedan förra numret: Roger Lönnberg, Hudiksvall, Thorne Jonsson, Ljusdal och Ulf Stenberg, Bollnäs.

Kontakta: Owe Flodin på 070-569 08 31

e-post: oweflodin45@gmail.com

om du har frågor rörande medlemskap.

Här är tredje numret av Idrottsminnen 2024

Vi fortsätter att presentera tidigare vinnare av **Hälsingeguldet**. Nu har vi kommit fram till **1990-års** vinnare, **Peter Olsson**, Edsbyns IF Alpina.

Apropå **tidigare vinnare** av Hälsingeguldet, tre av dessa har också lämnat jordelivet. Med någon veckas mellanrum **avled** först **Helge Wiklund**, IFK Bergvik, sedan **Evert "Röret" Lindgren**, Bollnäs CK och senare under sommaren även **Curt Sedvall**, Brobergs IF.

Janne Malm har skrivit ihop en berättelse om **bandyns "blöta" historia**, främst då ur Bollnäs Gif:s perspektiv.

Söderhamns IF har haft många idrotter på sin aktivitetslista. Vad som hänt under **de första 100 åren** kan ni läsa om i detta nummer.

Även **Strands IF** har bedrivit massor av olika idrotter. I Idrottsminnen 3 har vi lyft fram **herrarnas handboll**, en sport som tog ordentlig fart under 1950-talet.

Titta på både **handboll och ishockey**, ja det kan ni få göra om ni hänger med på **årets idrottsresa** som sker den **26 oktober**.

Det finns också en artikel om **bandyatalangen från Söderhamn** som **blev världsmästare i ishockey**.

Om ni vill ha 13 rätt i redaktörens kluriga sportfrågor ska ni veta vilken Leif "Honken" Holmqvists moderklubb var, och det är också bra att veta vad "H" står för i Stig H Johanssons namn.

Välkomna till Idrottsminnen 2024–3
Christer Stridh

Storslalomframgångar bakom utmärkelsen 1990

När Peter Olsson, eller "Pe" som han kallas, tilldelades Hälsingeguldet 1990 var han den förste alpina skidåkaren som fick utmärkelsen. "Pe", som tävlande för Edsbyns IF, kunde då lägga en fantastisk framgångsrik säsong bakom sig, krönt med seger i storslalomcupen i Europacupen.

– Storslalom var det som passade mig bäst, säger "Pe". Jag hade en bra känsla för just storslalom.

Peter "Pe" Olsson, Edsbyn, var framgångsrik under 1990.

Även året innan, 1989, var en bra säsong för "Pe" med bland annat en andraplacering i JVM i storslalom och SM-seger i super-G, som då var en relativt ny gren i alpina sporten.

Men 1990 kom den bästa säsongen med totalseger i Europacupens storslalomdel efter delsegrar i San Candiado, två delsegrar och en tredjeplacering i Borovetz som bästa delresultat.

Bland övriga toppresultat 1990 kan nämnas seger i FIS-tävlingen i Branäs och andraplaceringar i FIS-tävlingarna i Branäs och Almåsa, samtliga i storslalom.

Framgångarna gjorde att "Pe" också fick göra en hel del starter i världscupen under sin karriär.

– Det blev nog ett 40-tal världscuptävlingar totalt, ett 30-tal starter i storslalom men även några starter i slalom och super-G fram till och med våren 1994, säger "Pe".

Då lade han slalomskidorna på hyllan efter en del skadeproblem. Dock inte mer allvarliga än han kunde gå från snö till is och fortsätta sin idrottskarriär med skridskor på fötterna.

– Jag fick jobb på bandygymnasiet i Edsbyn och där jobbar jag fortfarande.

Peter Olsson, Edsbyn, tillhörde den svenska alpina eliten i slutet av 1980-talet och början av 1990-talet. Säsongen 1989/1990 blev det totalseger i Europacupens storslalom del.

Dessutom tog han plats i Bollnäs GIF:s lag i dåvarande division 1 och var med om att spela Bollnäs till allsvenskt kval, ett kval som tog ett snöpligt slut på Skogsvallen i Nässjö så Bollnäs fick fortsätta att vänta en säsong innan återkomst i högsta serien.

Sommartid var det fotboll som gällde för "Pe" och han var bland annat med det Edsbyns IF som spelade i division 2 under Peter Svensks ledning säsongen 2000. Edsbyn slutade fyra bakifrån och fyra lag flyttades ned. Surt.

Idag blir det som mest någon golfrunda på Rösabergsbanan för "Pe" när det gäller aktivitet.

CONNYS FORSELL

SPORT-GRÖDA

"Då sade jag till domaren på ren svenska: Go home".

Christer Abrahamsson

100 år med Söderhamns IF

Bara två månader efter att de första moderna olympiska sommarspelelen avgjorts i Aten 1896 bildades Söderhamns IF – eller rättare sagt Kamraterna som idrottsföreningen hette under det första dryga halvåret. Initiativtagare var bröderna Petrus, David och Gustaf Sköld på Åsberget.

Här spelas det bandy på Söderhamnsåns is någon gång runt 1920-talet. Söderhamns IF har faktiskt sju DM-tecken i den sporten.

När föreningen 1996 firade sitt 100-årsjubileum kunde man sammanfatta det i ett sekel med massor av idrott med stora framgångar på distriktsnivå, men det finns även framgångar på nationell och internationell nivå.

Om vi skulle berätta om "allt" som hänt under de första 100 åren skulle vi behöva publicera ett helt nummer av Idrottsminnen, så därför kommer här bara ett axplock vad som hänt sedan föreningen bildades den 6 juni 1896 (officiellt den 7 juni då den första styrelsen utsågs).

Skidåkning var den idrott som nämns först och redan i februari 1897 kom den första segern i föreningens historia. Gustaf Sköld deltog då i Faxes skidtävling över 20 km och det gjorde han så bra att han vann.

Så småningom kom allt fler idrotter med i föreningens regi och 1905 fanns det sju sektioner. Det fanns en för fotboll, en för skidlöpning, en för isbaneidrott, en för friidrott och atletik (det hette faktiskt så). Simning var en femte sektion, en sjätte var gymnastik och fäktning, och den sjunde fanns för tennis.

Så småningom tillkom fler idrotter som backhoppning, cykel, skjutning, rodd, segling och orientering.

Bandy var också en dominerande idrott inledningsvis och klubben kan faktiskt stoltsera med sju DM-tecken.

Fotbolls-DM i Hälsingland är den turnering som levt längst i en följd i Sverige. Det var premiär 1905 och det var just Söderhamns IF som skrev in sig i historieböckerna som de första vinnarna och man vann även 1906 och 1907. Det blev

ytterligare två DM-titlar under tidigt 1920-tal innan Söderhamns Skärgårds IF tog över som bästa lag.

Lagom till föreningens 60-årsjubileum levererade fotbollen en perfekt present då man återigen kunde titulera sig DM-vinnare, detta efter en finalseger på Ankarvallen i Iggesund där hemmalaget besegrades med 2–1. Roland "Paris" Strandlund och Ingvar Lundgren gjorde målen och

En lagbild från 1905, möjligen efter segern i det första DM:et i fotboll där man finalbesegrade Iggesund.

de blev tillsammans med målvakten Arne Ström de stora hjältarna.

Den tionde DM-segern – som blev den sista i SIF:s regi – kom 1977. Därefter har Söderhamns FF tagit hem sex DM-titlar.

I seriesammanhang har Söderhamns IF tre säsonger i (gamla) division 2 på sin meritlista. Några profiler under åren var Ewald "Dobben" Sandström, Erik "Plogen" Eriksson, Arne Ström, Curre Sedvall, Roland "Paris" Strandlund, "Perra" Härdin, Sven-Olov Löow och Anders Olofsson, den sistnämnde sedermera allsvensk fotbollsspelare i Gif Sundsvall.

Som vi nämnde inledningsvis tog Gustaf Sköld hem föreningens första seger på skidor. Andra stora namn i längdspåret i början av förra seklet var Johan Andersson och Per-Erik Bäcklund och under 1930-talet tillhörde Kalle Sjögren och Evert Larsson hälsingeeliten.

Sedan dröjde det till 1970-talet innan namn som Krister Andersson, bröderna Ulf

Johan Andersson, längst t.v., i startledet inför en skidtävling i Söderhamn i slutet av 1800-talet.

och Perry Olsson, samt Göran Härdin började placera sig högt i resultatlistorna. 1951 fick Söderhamns IF den stora åran att arrangera skid-SM. "Mora-Nisse" Karlsson vann såväl 15 km som 50 km. Däremot fick han se sig besegrad på 30 km av Sten Bergkvist, Skellefteå. Hammerdals IF med bland annat Melker Risberg i laget vann SM-stafetten. Märta Norberg, Vårby IK (Domsjö) vann 10 km för damer och Vårby segrade också i stafetten.

Bland de lite "mindre" idrotterna finns en del namn värda att nämna. Förutom att han var en bra fotbollsmålvakt var Arne Ström också en mycket duktig backhoppare där de flesta hoppen gjordes i klubbens egna backe i Söderala. Backen togs i bruk redan 1905 för att rivas 1963.

Cykelsporten tog fart under 1940-talet och ett par av namnen sticker ut. Först handlade det om Stig Mårtensson som inledde sin karriär i Söderhamns IF, men de största framgångarna hade han i Stockholmsklubben Fredrikhofs IF där han blev flerfaldig svensk mästare. Det blev även Söderalagrabben Evert "Röret" Lindgren när han tävlade för Bollnäs CK. Lindgren, som var skidåkare i Söderhamns IF, gick bort tidigare i år (se sidan 31).

Duon Henrik Styf och Erik Ohlsson tillhörde under många år Sverige-elliten i orientering.

Ett namn som också måste nämnas är Nisse Stenberg. Som idrottare nådde han inga större framgångar, men däremot blev han en stor idrottsledare där han under många år var ordförande i Svenska skidförbundet.

Ingvar Bengtsson är helt klart ett av största namnen inom Söderhamns IF:s friidrottshistoria.

Friidrott är annars den idrott som varit mest framgångsrik i klubbens historia. Pelle Eriksson blev klubbens första svenska mästare när han vann SM i femkamp 1946. Medeldistansaren Ingvar Bengtsson var dock det första stora heta namnet. När Gefle IF 1942 skulle arrangera det som i folkmun kallades för "Nådaspelen" var intresset så stort att Söderhamns Kuriren lyckades få SJ att sätta in ett

extra tåg. Visserligen var mötet mellan Sveriges två stora löparkungar, Gunder Hägg och Arne Andersson, det stora dragplåstret, men för de nedresta Söderhamnsborna gällde bara Ingvar Bengtssons möte på 800 meter mot Åke Spångert.

Med ett starkt stöd från Söderhamns-klacken kunde Bengtsson ta hem segern. Sina största framgångar nådde Ingvar Bengtsson efter en övergång till just Gefle IF. Där tog han bland annat en plats i den svenska OS-truppen till spelen i London 1948, och väl där slutade han femma i finalen.

Han tog också tre raka SM-guld på 800 meter, 1948–1950.

I likhet med den förre klubbkamraten Ingvar Bengtsson nådde spjutkastaren Peter Borglund sina största framgångar i Gefle IF. Efter att ha deltagit i EM i Stuttgart som representant för Söderhamns IF 1986 deltog han sedan i tre VM, två OS, samt ytterligare ett EM som Geflekastare. Han blev svensk mästare fem gånger och under en tid var han även svensk rekordhållare med sina 84.76.

Andra kastare från Söderhamns IF är bland andra Lennart Flyman (kula och diskus), Göran Svensson (diskus), Lars Henriksson (spjut) och Jimmy Nordin (kula). Enda negativa med den kvartetten är väl att Svensson blev dopingavstängd i mitten av 1980-talet och att han gick bort i allt för tidig ålder (37) efter tablettmissbruk.

Peter Borglund inledde sin spjutkarriär i Söderhamns IF.

Efter ett politiskt spel på högsta nivå kom Filbert Bayi (bilden ovan) till slut till Söderhamn.

Ricky Bruch (till höger) var ett av många världsnamn som tävlade i Söderhamn.

Under många år arrangerade Söderhamns IF stora friidrottsgalor med svenska stjärnor som Hans Lagerkvist, Kjell Isaksson, Ove Berg, Anders Gärderud, Ulf Högberg, Christer Garpenborg och kanske framför allt Ricky Bruch i startfältet. Även amerikanske diskuskastaren Jay Silvester har tävlat i Söderhamn. Silvester tog för övrigt OS-silver i München 1972 där Ricky Brush blev bronsmedaljör. Al Fuebach, Randy Williams, Don Quarrie, Pekka Wasala, Ron Clark, Dwight Stones.., ja, listan på världsstjärnor i Söderhamn är hur lång som helst.

Ett annat världsnamn som, efter mycket om och men, tävlat i Söderhamn är Filbert Bayi. Tanzanialöparen dominerade på medeldistans och 1975 lyckades arrangörerna med konststycket att få Bayi klar för tävlingarna i Söderhamn. Dråpslaget kom dock ett dygn innan galan då Bayi med omedelbar verkan kallades hem för att representera Tanzania i samband med grannlandet Mozambiques självständighetsdag, och således skulle han missa tävlingarna i Söderhamn. Efter ett politiskt spel på högsta nivå, där till och med Sveriges statsminister Olof Palme var med och bidrog, fick man Tanzania att ge Bayi uppskov med tolv timmar, timmar som innebar att han hann med att vinna i Söderhamn innan resan Mozambique startade.

Vad många kanske inte vet är att två av klubbens friidrottare också deltagit i ett vinter-OS. I Sarajevo 1984 var Ulf Åkerblom och Nisse Stefansson med i det svenska laget i fyrmansbob som leddes av legendaren Carl-Erik "Jätten" Eriksson. I Sarajevo gjorde "Jätten" sitt sjätte och sista OS. Eriksson och Stefansson deltog även i tvåmansbob.

1985 delades Söderhamns IF upp och de olika sektionerna bildade egna föreningar. Den enda sektion som blev kvar var friidrotten.

Söderhamns IF är nu inne på sitt 128:e år, och så sent som förra året arrangerade man friidrotts-SM. Vad som hänt i övrigt under de senaste 28 idrottsåren kanske Idrottsminnen återkommer till i framtiden...

CHRISTER STRIDH

Jubileumsåret 1996 åkte dessa friidrottare från Söderhamns IF på träningsläger i Portugal. Bakre raden från vänster Anna Norgren, Malin Blomgren, Ulrika Johansson, Peter Sundin, Mattias Flyckt, Linnéa Hisved, Stefan Bengtsson och Anders Persson. Framre raden från vänster Stellan Back, Liselott Möller, Conny Eklund, Jessica Dorf och Robert Isola.

Söderhamns friidrottarna Ulf Åkerblom, stående till höger, och Nisse Stefansson, knästående framför, deltog faktiskt i vinter-OS Sarajevo 1984. De ingick i det svenska boblaget under ledning av legendaren Carl-Erik "Jätten" Eriksson, stående. Den fjärde medlemmen i fyrmansbob var Tommy Johansson.

Bandy – en blöt sport

Jag minns de första gångerna jag var på Sävstaås med Sundström och såg bandy i slutet på sjuttioalet. Vi smågrabbar såg storögt på när raggarna som hade en blöt kväll gick i grupp runt planen och det var alltid någon av dem som endast var iförd jeans, t-shirt och cowboyboots trots kylan.

Annars berodde de blöta kvällarna på Sävstaås oftast på en brist på kyla så att isen knappt var spelbar.

Ända sedan bandyn startade i Bollnäs 1906 har bristen på is varit ett av de svåraste problemen att övervinna och olika händelser har på något sätt styrt utvecklingen framåt. Vid en landskamp mellan Sverige och Finland på Tinnerbäcksbadet i Linköping 1949 gick domaren genom isen efter tre minuter och bröt då matchen.

Finska landslagsspelare byter till skridskor vid Tinnerbäcksbadet i Linköping 1949.

Foto Einar Jagerwall

Detta gjorde att SM-finalen mellan Nässjö och Edsbyn samma år blev slutet för SM-finaler och landskamper på sjöisar. Matchen på Storsjön mellan Forsbacka och Köping i division 1 norra 3 januari

Isen på Storsjön brast efter sju minuter när Forsbacka mötte Köping 1960.

Foto Georg Lundqvist

1960 blev slutet för spel på sjöis i de högre serierna. Isen sprack vid en hörna i sjunde minuten och halva Köpings lag hamnade i vattnet. Värst drabbades backen Karl-Gunnar Ståhle som hamnade under målburens nät. Han låg i vattnet mer än fem minuter innan han kunde ta sig upp.

Trots att Sveriges första konstfrusna bandybana byggdes 1956 på Rocklunda i Västerås så dröjde det innan andra följde efter. Uppsala och Skutskär fick sina 1961, Nässjö 1962 och Örebro 1963. Sexton konstfrusna bandyisar fanns 1970.

I Bollnäs var man 1960 först i Hälsingland med konstfrusen ishockeybana men ingen bandy-is.

Bandy flyttade till Sävstaås 1973 men fortfarande var man utan konstfryst.

Bollnäs får som första ismaskin i november 1973.

Foto Thord Ehnberg.

Dock inköptes en Zamboni Rolba ismaskin till kommunen för 130 000 kronor. Den sparade många mantimmar genom att hyvla, sopa och spola isen.

Vid en rundfrågning till Bollnäs Gif och Bollnäs IS stod det klart att ingen av föreningarna visste vart undermaskinen skulle vara placerad men en sådan dyr investering måste ju komma så många som möjligt till nytta. Det stora problemet skulle i så fall vara att transportera den mellan isanläggningarna då den hade en toppfart på endast 20 km i timmen. Dessutom var det nog inte ens tillåtet att köra den på allmän väg. Om någon som läser detta kommer ihåg hur man löste problemet så får vederbörande gärna höra av sig.

Funktionärer förstärkta med iskrapor försöker få bort vatten från planen...

...och med hjälp av en ombyggda bubbla lyckades man få till en spelbar plan...

men vattnet yrde i matchen mellan Bollnäs och Sandviken 30 december 1973

Foto Thord Ehnberg

Årets sista match 1973 möttes Bollnäs och Sandviken 30 december i en riktigt blöt tillställning. Det var värmebölja och så mycket vatten på planen att fyra man gick med rakor för att få bort det assisterade av en ombyggd VW bubbla försedd med plog. Bollnäs vann ändå med 5–1 och Håkan Karlsson gjorde hattrick. "Tussen" Jakobsson och Bosse Skarps gjorde ett mål var. Sandviken tröstmålade genom Lars "Knatten" Olsson.

Ismaskin av äldre modell på Sävstaås. Första spelbara isen kom i november 1975.

Foto Thord Ehnberg

21 november 1975 kunde Giffarna ta säsongens första skär på hemmisen. Under försäsongen hade laget flackat runt halva Sverige i jakten på träning på fullstor plan. Det blev dyrt för föreningen med resor och planhyror och behovet av en konstfryst isbana växte allt mer.

Bollnäs ishäll på Sävstaås som hade konstfryst invigdes med match mellan Team Hälsingland och Kina 28 december 1979. Hälsingland vann med 6–3 genom mål av bland andra Mats Malm, Stefan Bringsaas och Ola Linngård. Redan 1970 fanns ett allvarligt förslag att ishäll skulle byggas på Stenboms udde.

Bollnäs Gif kämpade under tiden på rätt bra med SM-semifinalen mot Boltic 1980 som främsta merit och föreningen hade i princip blivit lovade konstfrost till säsongspremiären hösten 1983 men det blev en ny snökanon till Norrlandsportens fritidsanläggning i stället.

Avsaknaden av en konstfrost bandyplan var enligt läktarexpertisen en av orsakerna till att Bollnäs åkte ur allsvenskan 1983.

I månadsskiftet april/maj 1984 togs äntligen det första spadtaget och markarbetena för en konstfrost bandy-is sattes i gång. Det jobbet var klart före semestern och själva maskineriet stod klart i slutet av september.

Lördagen 12 oktober 1984 spelade Bollnäs Gif sin första träningsmatch på den konstfrysta bandyisen på Sävstaås. Is-makaren Georg Fredin hade jobbat hårt i tre nätter för att få det att fungera.

Motståndet stod allsvenska Vetlanda BK för och matchen slutade 6–1 till bortalaget. Vetlandas Patrick Johansson låg bakom lagets alla mål

och var en gigant på planen. Bosse Skarps gjorde hemmalagets mål. Bollnäs var dock inte så dåliga som siffrorna visade. Målvakten Björn Asplin gjorde många fina räddningar och bröderna Lars och Ove Engström som för första gången spelade tillsammans i A-laget fick med beröm godkänt. Nyförvärvet från Ljusdal

Thomas Rosdahl imponerade också och den unge, lovande Stefan Rosén som öppnade trögt och lite kantigt blev bättre och bättre ju längre matchen gick.

Bollnäs konstfrysta is blev den 25 i ordningen i Sverige. Den stora invigningen skedde 11 januari 1985 då Sverige för 66:e gången mötte Sovjet i en landskamp inför 2849 åskådare på Sävstaås. Sverige vann med 2–1. Ola Johansson gjorde två mål för Sverige

Georg Fredin visar upp aggregatet för konstfrost is i september 1984.

Foto Thord Ehnberg

och Sergej Lomanov gjorde Sovjets enda mål. Bollnäs hamnade i bandyns källare när de åkte ur högsta serien 1983 och fick harva i den lägre divisionen i sammanlagt tretton år innan laget gick upp igen 1997. Men konstfrost is hade vi. I september 2003 invigdes Edsbyns inomhusarena för bandy av kung Carl XVI Gustaf. Bollnäs fick vänta ytterligare nitton år på sin bandyhall men det är en annan historia.

JANNE MALM

Matchens lirare Ola Johansson hyllas av unga fans efter segern över Sovjet vid invigningen av Bollnäs konstfryssta bandy-is 11 januari 1985. Foto Mats Ivarsson

SPORT-GRÖDA

Agne Jälevik

HANDBOLL OCH ISHOCKEY PÅ ÅRETS IDROTTSRESA

Det blev ingen resa till fotbollslandskampen på Strawberry Arena mellan Sverige och Estland den 8 september då intresset var för dåligt. Men det blir en resa i år ändå även om den inte blir så lång.

Det är nämligen Gävle som är målet för en dagsutflykt och där slår vi på en "dubbel" lördagen den 26 oktober då vi bjuds på handbollslandskamp med de svenska damerna och på ett SHL-derby i ishockey.

Så här ser programmet för dagen ut:

- 12.00 Avresa Glysisvallen Hudiksvall
- 12.45 Påstigning Resecentrum Söderhamn
- 13.45 Lunch i Gävle
- 14.45 Transfer till Gavlehovshallen
- 16.00 Handbollslandskamp damer, *Sverige–Spanien*
- 17.30 Promenad till Monitor ERP Arena
- 18.00 SHL-ishockey, *Brynäs–Timrå*
- 20.45 Hemresa (cirkatid)
- 21.30 Avstigning Söderhamn (cirkatid)
- 22.15 Åter i Hudiksvall (cirkatid)

Ni som vill åka på denna resa bör bestämma er snarast för vi har bara tillgång till 40 biljetter/arrangemang. Först till kvarn gäller.

Anmälan: christer.stridh@gmail.com

Antal: 40 biljetter finns, de 40 först anmälda får plats

Kostnad: 975 kr (för bussresa, lunch, biljett handboll och biljett ishockey)

Betalning: När du fått klartecken att din anmälan är bland de 40 första, sätt in 975 kr på bg 273-0133 eller swich 123 038 81 65. Uppge "resa+namn".

Varmt välkomna till årets idrottsresa
Styrelsen i HIHS

Ett av de första handbolls-lagen i Strand efter en match, från vänster Lasse Ylander, Raimo Boberg, Henry Broman, Rune Bäckström, Rolf Östberg, Kalle Sjöström, Bjarne Andersson, Sicka Jansson och lagkaptenen Anders Fredriksson.

Handboll – en ”ung” idrott inom Strand

Strands IF i Hudiksvall bildades 1901 och det är en förening som haft många idrotter på sitt program. En av de ”yngre” idrotterna är handboll som togs upp i föreningen under 1950-talet. 1953 betalar Strands IF 3 kronor och 50 öre, vilket då motsvarade årsavgiften till Svenska handbollförbundet.

Idrottshallen i Hudiksvall börjar ta form men det dröjer till den 23 januari 1955 innan den invigs. Handboll var en av många idrotter som visades upp under invigningen och stadens handbolls-kommitté jobbade hårt direkt. Strand representeras av Gertrud Engström i den kommittén och redan den 14 februari drar en korpserie i gång, och den innehåller 15 herrlag och sex damlag.

Handboll blir snabbt en populär idrott och korpserien spelas varje gång inför fullsatta läktare. Rikstränaren i handboll, Sigo Bjers, besöker Hudiksvall flera gånger och vid årets slut har han gnuggat 863 spelare och över 100 matcher har spelats.

Både Strands herrar och damer vinner sina korpserier, men att man ligger en bit efter märks när man söker sig till motstånd ”uti-från”. Strands herrar förlorar sina första träningsmatcher stort, det blir 7–29 mot Heffners och 3–21 mot Härnösands Tekniska.

I väntan på första seriespelet tar sig Strands herrar till sin första DM-final 1956, där blir det dock en klar förlust mot HIF – som re-

dan spelat seriespel ett år. HIF vinner finalen med 22–7.

Handbollssäsongen 1957 blir ingen succé för herrarna, seger i sista matchen mot Östersund gör i alla fall att man passerar Heffners i tabellen och slipper jumboplatsen.

Strands handboll från 1965, stående från vänster Lambert Svensson, lagledare, Håkan Svahn, Peter Normand, Anders Pant, Stefan Hallström och Tom "Lappen" Johansson. Knästående Gunnar Månström, Anders Lexelius, Göran Sundfors, Bert Svensson och Bosse Emsjö.

Roger Nordkvist i ett bra skottläge.

1960 slås handbollen i Strand och HIF ihop och Hudiksvalls Handbolls-klubb bildas och under några år spelar man tillsammans. 1965 återuppstår handbollen för herrar i Strand och i en lokal division 4-serie tillsammans

med HIF, HHK och ABK drar Strand det längsta strået. Laget vinner också DM.

1966 spelar Strand i division 3 södra Norrland. Man förlorar första matchen mot Brännan, men det blir också lagets enda förlust den säsongen. Laget innehöll spelare som Janne Westberg, Kjell Andersson, Lasse Mo-

lin, Gunnar Månström, Inge Törnkvist och Sune Holm, och dessa spelare höll ihop under många år och utvecklade handbollen i Hudiksvall.

Redan 1967 spelade man i division 2, detta sedan man fått en friplats. Efter en trög start kommer man i gång och serien avslutas

med sju raka segrar, vilket innebär att laget slutar trea i tabellen efter Sandåkern och Holmsund.

1969 tackar föreningen nej till spel i en division 2-serie över hela Norrland på grund av alltför dyra resekostnader. Det blir i stället spel i en division 3-serie med lag från Uppland, Västmanland och Dalarna.

Strand kan sägas vara en isolerad handbollsö mitt i Sverige. Medan lag från andra ställen har många lag att möta på nära håll kämpar Strand på. Tack vare starka ledarnamn som Bengt Mohlin, Janne Westberg, Kjell Andersson, Lasse Molin och Roger Nordkvist "överlever" handbollen – och den växer också.

Stefan Kovacs kom till Hudiksvall i början av 1980-talet och med sin elittränarutbildning i bagaget utvecklar han handbollen i staden.

Tre försvarsbjässar i Strand, Lars Göran Gjers, Sune Holm och Lasse Molin.

Ett namn som betydde mycket för utvecklingen av handbollen inom Strand var Stefan Kovacs. Han kom till Sverige och Hudiksvall med en elittränarutbildning i sitt bagage i början 1980-talet och under de tre säsonger han var huvudansvarig gick laget från en sista plats i tabellen första året till en överlägsen serieseger säsongen 1983/84. Strand vann då sin division 3-serie

Janne Westberg (liggande) följde ett gäng grabbar från 10-årsåldern hela vägen upp till A-laget. Bakre raden Greger Burnelius, Håkan Lindqvist, Hans Vestberg, Hans Fredlund, Jens Forsberg och Tomas Jonsson. Främre raden Ove Toffia, Pär Löfvist och Olle Skoglund.

utan att tappa en enda poäng och under de kommande åren kan man presentera ett A-lag som blev det bästa handbollslag på herrsidan i Hudiksvalls historia.

Janne Westberg tog över som tränare. Laget spelade i division 2 och tillhörde alltid övre tabellhalvan. Säsongen 1987/88 slutade man trea och fick därmed kvala till division 1. Inför en absolut fullsatt Idrottshall tog man emot HK Tord från Jönköping och till den stora publikens glädje vann man med 26–24. Desto större var besvikelsen bland Strandspelarna efter förlust med 19–22 i returen och det blev Jönköpingslaget som fick kvala vidare.

Året efteråt tog man sig ett steg längre. I första kvalet slog man ut Matteuspojkarna trots förlust (18–19) hemma, men det blev samma siffror i Strands favör i returen och det hela fick avgöras på straffar. Stor hjälte blev Patrik Stolpe som satte den avgörande straffen.

Därmed var man klar för en kvalserie mot Umeå, Vaggeryd och Tyresö. Man inledde visserligen med en klar seger över Umeå (24–16) men sedan tog det stopp. Mot Vaggeryd blev det en oav-

Patrik Holmström (t.v.) och "Veppis" Vestberg i samtal med en av Sveriges största handbollsprofiler, Staffan Olsson.

Pamela Andersson blev första kvinnan att träna ett herrlag i division 2, här med Jasco Pavisevic som kom från forna Jugoslavien.

gjord och en förlust och mot Tyresö blev det två förluster.

Strand tar sig till ytterligare ett division 1-kval, men orutinen lyser igenom i den unga truppen och det tar slut direkt mot Brännan. Men några av de unga strandarna tar ändå för sig och såväl Anders Wiman som Tomas Moberg får spela juniorlandskamper. I ungdoms-VM blir Patrik Holmström stor hjälte med det avgörande målet, 21–20, mot Grekland.

På hösten 1993 skrivs lite handbollshistoria då Pamela Andersson blir första kvinnan att träna ett manligt lag i division 2. Laget hänger hela tiden med i tabelltoppen och till slut har man endast Vän-torp/Solna framför sig.

Man blir även tvåa i stenhård slutserie 1994/95 med tre lag på 37 poäng. Hellas har den bästa målskillnaden och vinner före Strand och Mockasinen.

Strand får i alla fall spela i division 1 norra säsongen efteråt. Då har laget en pendlande tränare från Stockholm, Ralf Nilsson, som tagit över efter Pamela Andersson. Laget slutar åtta i serien, men framgångarna har också ett pris då många av talangerna flyttar från staden, lockade av studier och anbud från andra klubbar. Detta gör att föreningen anser sig behöva "starta om" och avsä-

Tomas Moberg, en av många unga lovande handbollsspelare i Strand.

Fredrik Andersson drog ett stort lass både som handbollsspelare och fotbollsspelare i Strand.

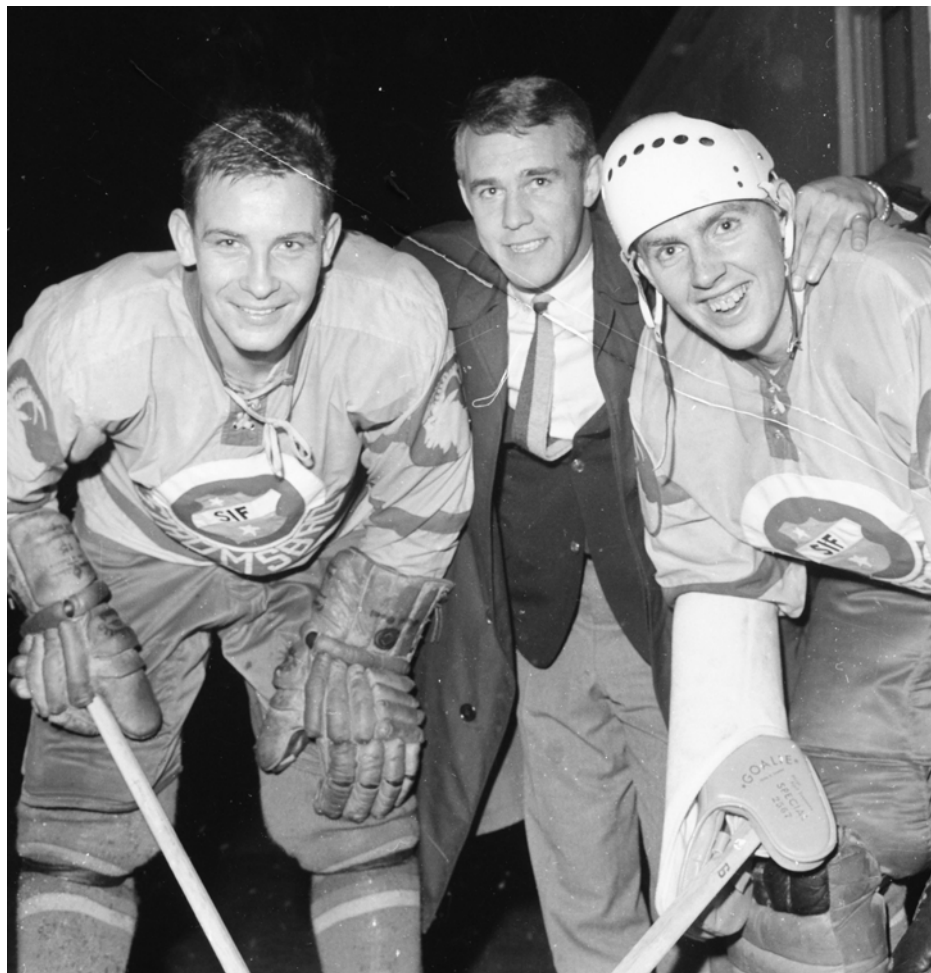
ger sig platsen i division 1. I stället blir det spel i division 4. Med Kenneth "Kneten" Johansson som tränare vinner ett mycket ungt Strand division 4 och tar steget upp i trean.

Det här händer 1997 och det var även det året som Strands IF och Hudiksvalls ABK kom överens om att även dam-, och flickhandbollen ska bedrivas inom Strand.

När det gäller herrhandbollen så har Strand efter det pendlat mellan division 3 och 4, samt att man även haft några säsonger utan seniorverksamhet. Nu för tiden är det klubbens damlag som lockar storpublik till Idrottshallen och i våras kvalade man till handbollsallsvenskan.

Men det är en historia som HIHS kanske kommer att belysa i något framtida nummer av Idrottsminnen...

CHRISTER STRIDH

På bilden från oktober 1962 är det "Perra" Härdin som inte är matchklädd. Till vänster ser vi "Masen" Karlsson och till höger "Honken" Holmqvist.

Foto: Lennart Olofsson/Arkiv Gävleborg

Bandytalangen som blev världsmästare i ishockey

Den 19-årige hälsingen Noel Nordh i Brynäs har skrivit kontrakt med den nya NHL-klubben Utah, vilket det gör honom till Söderhamns första NHL-spelare genom tiderna.

Det innebär dock inte att han är den första hockeystjärnan däri-

från. Per-Olof "Perra" Härdin var en av de stora stjärnorna i svensk – och även internationell – ishockey på 1960-talet, och han var också född och uppväxt i Söderhamn.

Han inledde sin idrottsbana som talangfull bandyspelare i Brobergs IF. "Perra" var 19 år då han kom till Gävle GIK 1956 och där började en framgångsrik ishockeykarriär. Han hade gjort sig känd som en supersnabb skridskoåkare och även bra puckbehandlare, men den säsongen var konkurrensen övermäktig i GGIK. De blev svenska mästare på våren med en massa stjärnor på alla platser i kedjorna.

Unge Per-Olof återvände därför till Ungdomsgårdens IK efter bara en säsong, men 1958 värvades han av Strömsbro och flyttade tillbaka till Gävle.

Under åren kring 1960 byggde Strömsbro upp ett starkt och charmigt lag där "Perra" blev en av de viktigaste kuggarna vid sidan av bland andra Leif "Honken" Holmqvist i målet, Bertil "Masen" Karlsson, Bo "Drobny" Zetterberg, Gert "Tumba" Nyström och så småningom Börje Molander.

Ambitionen var att ta över platsen som Gävles bästa lag, och det hade nog lyckats också om bara inte Brynäs gjort en parallell satsning och fått ihop ett ännu mer lovande gäng.

Men "Perra" Härdin fick ett rejält genombrott. Han blev omsusad stjärna inte bara i Strömsbro och Gävle utan i hela landet. 1960–61 kom han med i Tre Kronor för första gången och gjorde nio mål på elva matcher i VM i Schweiz.

Säsongen därpå var både "Perra" Härdin och "Masen" Karlsson med i VM i Colorado Springs – ja, ni minns "den gliider in i mål" – och kom hem som världsmästare. "Perra" gjorde sex mål och spelade fram till två på sju matcher.

Han fortsatte spela ishockey för Strömsbro fram till 1967–68, men det var under de första åren på 60-talet som han hade sin storhetstid.

SUNE NORDH

Christer Stridhs kluriga frågor!

Här kära medlemmar i HIHS, här har ni något att fundera över. Självfallet finns det fina priser att vinna!

1:a pris 2 Sverigelotter

2–3:e pris 1 Sverigelott

1) I juni vann Florida Panthers Stanley Cup för första gången. Vilken klubb har vunnit Stanley Cup flest gånger?

1 Boston Bruins

X Detroit Red Wings

2 Montreal Canadiens

2) ”Ju högre ribban ligger, desto svårare är det att komma över den”.

Vem var det som sa så?

1 Jakob Hård

X Miro Zalar

2 Ulf Karlsson

3) 1975 tog Hudiksvalls ABK via ett lyckat kvalspel steget upp i fotbollens näst högsta serie, division 2. Vilket lag besegrade man i sista kvalmatchen?

1 Domsjö IF

X Enköpings SK

2 IFK Luleå

4) Vilken svensk tennisspelare har vunnit Swedish Open i Båstad flest gånger?

1 Stefan Edberg

X Magnus Gustafsson

2 Mats Wilander

5) En av världens tuffaste havskappseglingar går mellan Australien och Tasmanien där målgången alltid är i Hobart. Men var i Australien startar tävlingen?

- 1 Adeleide
- X Brisbane
- 2 Sydney

6) Vilken manlig skidåkare har vunnit Tour de Ski flest gånger?

- 1 Dario Cologna
- X Johannes Høstflot Kläbo**
- 2 Petter Northug

7) Vilket år sändes Sportspegeln för första gången i svensk tv?

- 1 1961
- X 1964
- 2 1967

8) Stanley Dickens blev 1989 förste svensk att vinna motortävlingen Le Mans. Dickens växte upp i Hälsingland. Var bodde han under sina första 12 levnadsår?

- 1 Arbrå
- X Färila
- 2 Trönö

9) Mer motor. Under 1970-talet kördes det formul 1-tävlingar i Sverige vid sex tillfällen. På vilken bana då?

- 1 Anderstorp
- X Gelleråsen
- 2 Ring Knutstorp

10) 1929 spelades första upplagan av Primera Division, eller La Liga, som serien heter i dag. Barcelona och Real Madrid är två av tre lag som varit med alla år. Vilket är det tredje?

- 1 Athletic Bilbao
- X Atletico Madrid
- 2 Real Betis

11) Leif "Honken" Holmqvist är en av Sveriges bästa ishockeymålverkter genom tiderna. Vilken var hans moderklubb?

- 1 AIK
- X Gävle GIK
- 2 Strömsbro

12) Hur många poäng får man för en touch down i amerikansk fotboll?

- 1 Tre
- X Sex
- 2 Sju

13) Stig H Johansson är Sveriges mest framgångsrika travtränare. Vad står H:et för i hans namn?

- 1 Hans
- X Harry
- 2 Henry

När ni knäckt idrottsfrågorna E-postar ni tipsraden till...

christer.stridh@gmail.com

**Vi vill ha svaren senast 15 november
Lycka till önskar redaktionen!**

Resultatet av Christers kluriga frågor 2024–2!

Denna gång fick vi in 11 tipsrader av våra medlemmar i HIHS.

Av dessa var det bara en rad med 13 rätt.

Så därför belönas två av de inlämnade raderna med 12 rätt också med en vinstlott.

Rätt rad

- 1 Arne Borg
- 2 Glenn Strömberg
- X Linköping
- 1 Amerikansk fotboll
- 2 Nacka
- X Joe Frazier
- 2 Ulf Bengtsson, bordtennis
- 1 Göteborg
- 2 Timrå
- 1 Carina Jonsson
- 1 Bowling
- X The Onion
- 1 Herb Brooks

1 - 2 - X - 1 - 2 - X - 2 - 1 - 2 - 1 - 1 - X - 1

1:a pris: Kjell-Åke Persson

2 Sverigelotter

2:a pris: Gunnar Månström

1 Sverigelott

3:e pris: Jan Larsson

1 Sverigelott

Sverigelotterna skickas till vinnarna i ett eget utskick efter utgivningen av detta nummer.

Redaktionen gratulerar vinnarna.

På Strandvallen i Järvsö har det spelats såväl fotboll som bandy och ishockey men den enda sport som "överlevt" är friidrott som i år firar 90-årsjubileum.

Idrottsplatser i Hälsingland

Strandvallen blev

Järvsös centralpunkt

Strax före det förra sekelskiftet kunde man i Ljusdals Tidning läsa om planer på en idrottsplats i Järvsö men det blev aldrig mer än planer då. När Järvsö IF bildades 1915 dök planerna på en idrottsplats upp igen, men det dröjde innan det blev verklighet.

Först 1929 började man schakta för den idrottsplats som 1947 skulle få namnet Strandvallen. Grävandet, som utfördes på fritid av ideella krafter och föreningsmedlemmar med spadar, spett, skottkärror och hästdragna stälpkärror, var ett mödosamt och tidskrävande arbete.

En långsluttande björkbacke planades ut för fotbollsplan med löparbanor runt om. Den 1 juni 1934 kunde man inviga den nya idrottsplatsen med pompa och ståt och den första riktiga idrottsarenan blev en naturlig centralpunkt för Järvsöborna.

Strandvallen har därmed en 90-årig historia som friidrottsarena, men det spelades också fotboll där mellan 1934 och 1960. Mellan 1945 och 1948 och sedan under åren 1953–54 spelades det även bandy där några vintrar. Det finns dessutom tennis-, och padelbanor inom anläggningen och mellan 1967 och 2006 fanns där en hockeyrink. Den är nu ersatt av en ishall.

Friidrott är dock den sport som haft den längsta levnadstiden och senare i september anordnar Järvsö IF "Lilla Olympiaden" för 68:e gången.

CHRISTER STRIDH

Tre Hälsingeguld-vinnare har avlidit

Inom loppet av en vecka, 11 respektive 16 maj, avled två mottagare av Hälsingeguldet, Helge Wiklund (1953) och Evert "Röret" Lindgren (1954), och ett tag därefter lämnade även Curt Sedvall (1959) jordelivet.

Orienteraren Helge Wiklund, IFK Bergvik, tilldelades Hälsingeguldet främst för sin seger i SM, som det året avgjordes i Niemisel. På den här tiden var det också den enda distansen för orienterarna. Segermarginalen till tvåan, Gunnar Björk, OK Vargen, var hela sju minuter på den 15 km långa banan.

Övriga meriter som vägde tungt i vågskålen vid nomineringen till Hälsingeguldet var att han var bäste svensk vid trelandskampen i Finland (Sverige-Norge-Finland).

Helge Wiklund skulle ha fyllt 100 år i augusti.

X X X

Cyklisten Evert "Röret" Lindgren, Söderala, tilldelades 1954 års Hälsingeguld främst genom sin seger vid Nordiska Mästerskapen och hans individuella seger bäddade också för att Sverige skulle vinna NM i lagtävlingen.

Förutom segern i nordiska mästerskapen nådde han också andra stora framgångar under året, bland annat under SM-tävlingarna.

Under sina toppår som elitcyklist tävlade rörmokaren – därav smeknamnet "Röret" – Evert Lindgren för Bollnäs Cykelklubb.

Evert Lindgren blev 96 år.

X X X

Curt Sedvall, eller "Curre", som han kallades blev utnämnd till Söderhamns bästa idrottare tre år i rad, 1958, 1959 och 1960 då han var såväl en framgångsrik bandyspelare i Brobergs IF som en duktig fotbollsspelare i Söderhamns IF.

1959 blev han dessutom utsedd till hela Hälsinglands bästa idrottare då han tilldelades Hälsingeguldet det året. Han var också den första från Broberg att spela i ett svenskt VM-lag i bandy.

Han blev 90 år.

Helge Wiklund blev nästan 100 år.

**SVERIGES BÄSTA
INDUSTRIFÖRETAG
TVÅ ÅR I RAD**

Hydraulikföretaget OilQuick

Hälsinglands Idrottshistoriska
Sällskaps huvudsponsor, när det
gäller **Hälsingeguldet** och
Hälsingeguldet Ungdom